

7/268
SÜRELİDİR
426
-3-

T. C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.004/-16-2339

6.18.1999

KONU :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İLGİ : a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın 27.07.1999 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/268-968/2820 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 02.08.1999 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-38/18/3624 sayılı yazısı.
c) 23.07.1999 tarihli ve KÖB/719-7219 sayılı yazı.

Amasya Milletvekili Ahmet İYİMAYA'nın borsada vurgun iddiaları ile ilgili olarak Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve Sayın Başbakanımız adına tarafımdan cevaplanması tensip olunan yazılı soru önergesi incelenmiştir.

02.07.1999 Cuma günü borsa işlemlerine şaibe karıştırıldığı ya da borsada vurgun yapıldığı yolundaki iddialar konusunda Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı'nca ivedilikle başlatılan araştırmalar sonucunda, anılan tarihte İMKB hisse senedi piyasasında oluşan kısmi fiyat hareketlerinin, aynı gün düzenlenmekte olan IMF toplantısına ilişkin olarak Sayın Cottarelli tarafından yapılan açıklamaların bir bölümünün yanlış tercüme edilmesinden kaynaklandığı, dolayısıyla yukarıda belirtilen tarihte İMKB-100 endeksindeki hareketlerde, sermaye piyasası mevzuatına aykırı bir fiil görülmediği ve haksız kazanç sağlandığına ilişkin bir veriye de rastlanmadığı, adı geçen Başkanlığın sureti ekli ilgi (c) yazısında açıkça ifade edilmektedir.

Bu nedenle, borsada vurgun yapıldığı ya da borsa işlemlerine şaibe karıştırıldığı şeklindeki iddiaların doğru olmadığı hususu iç denetim yollarıyla anlaşılmış bulunduğundan, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu ya da Başbakanlık Teftiş Kurulu gibi dış denetim yollarının harekete geçirilmesine de gerek kalmamıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Recep ÖNAL
Devlet Bakanı

EKİ :

Yazı sureti

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa (KKGM)

**Başbakanlık
Sermaye Piyasası Kurulu**

7/268

-4-

427

SAYI : KÖB/ 719 - 7219
KONU :

ANKARA
23.07/1999

T.C.

DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI'NA
(Sayın H. Hüsamettin ÖZKAN)

İlgi: 22.07.1999 tarih ve B.02.0.002/1389 sayılı yazıları.

İlgi yazılarında, Samsun Milletvekili Musa UZUNKAYA tarafından Sayın Başbakan'a yöneltilen 6/68-892 esas sayılı sözlü soru önergesine verilecek cevaba esas olacak bilgilerin hazırlanarak Makamlarına gönderilmesi istenilmektedir.

Konu ile ilgili olarak; 2.7.1999 tarihinde, Hazine Müsteşarlığı'nda yapılan ve NTV Televizyonundan naklen yayınlanmış olan Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası Türkiye Sorumluları ile Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı'nın açıklamalarını içeren basın toplantısı sırasında, İMKB hisse senedi piyasasında keskin fiyat hareketlerinin meydana gelmesi ve sonrasında basında çıkan haber, yorum ve iddialar üzerine, 2.7.1999 Cuma günü meydana gelen keskin fiyat hareketlerinin nedenlerinin anlaşılmasını teminen 5.7.1999 Pazartesi günü teknik inceleme başlatılmıştır. Söz konusu inceleme sonucunda yapılan tespitler çerçevesinde soru önergesindeki sorulara ilişkin cevaplar aşağıda sunulmaktadır:

SORU (1): 2 Temmuz 1999 Cuma günü Borsa işlemlerine şaibe karıştırıldığı yolundaki iddialar araştırılmış mıdır?

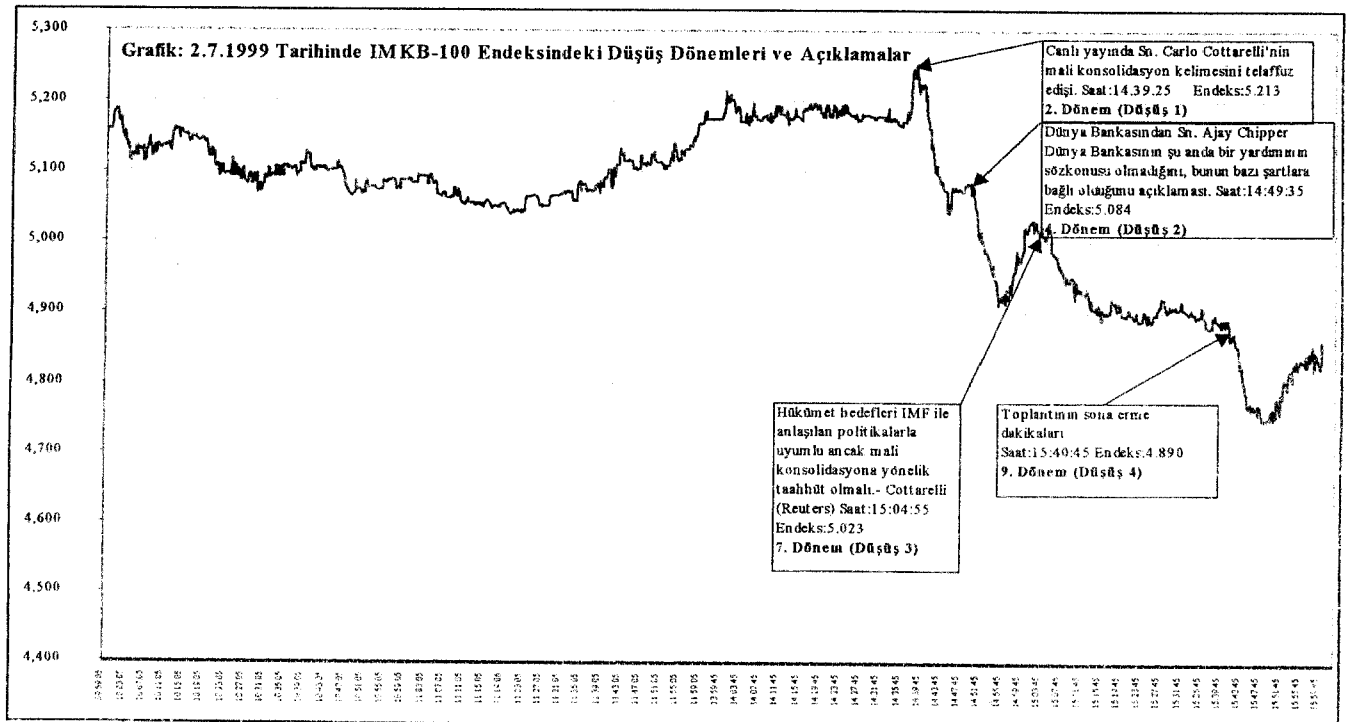
CEVAP (1): 2.7.1999 tarihinde İMKB-100 endeksindeki hareketlerin nedenlerinin tespitine yönelik olarak 5.7.1999 tarihinde Sermaye Piyasası Kurulu tarafından inceleme başlatılmıştır. İnceleme sonuçları 9.7.1999 tarihli ön inceleme raporu ile Kurul Karar Organına sunulmuştur. Söz konusu raporun sonucunda; 2.7.1999 Cuma günü işlemleri ile

sınırlı olarak, İMKB-100 endeksindeki hareketler dolayısıyla, sermaye piyasası mevzuatına aykırı bir veri tespit edilmemiştir. İnceleme sonuçları basın açıklamasıyla 09.07.1999 tarihinde kamuoyuna açıklanmıştır.

SORU (2): Bu tarihteki Borsa işlemlerinde hangi aracı ve yatırımcıların anormal alımı ve satımları olduğu tesbit edilmişmidir? Varsa bunlar kimlerdir?

CEVAP (2): 2.7.1999 tarihinde IMF basın toplantısı sırasında İMKB hisse senedi piyasasında keskin fiyat hareketleri meydana gelmiştir. Bu fiyat hareketleri IMF basın toplantısının başlamasıyla eş zamanlı olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, 2.7.1999 Cuma günü fiyat hareketleri tümüyle IMF toplantısındaki açıklamalardan kaynaklanmaktadır. Zira, yeniden inşa edilen seansın incelenmesinden her bir keskin fiyat düşüşüne, sırasıyla Sn. Cottarelli'nin (IMF) mali konsolidasyona ilişkin cümlesi ve bu cümlenin tercümesindeki hata, Sn. Chipper'in (Dünya Bankası) çok yakın gelecekte koşulsuz kaynak beklentisinin gerçekleşmeyeceği sonucunu veren sözleri ve Reuters'in Sn. Cottarelli'nin değindiğimiz cümlesini gecikmeli ve hatalı bir anlam yükleyerek yayınlaması eşlik etmektedir.

Düşüş dönemlerini ve bu dönemlerde yapılan açıklamaları gösteren grafik aşağıda yer almaktadır. Grafikten, sözlerin fiyatların hangi seviyesinde sarfedildiği ve bu sözler sonrasında nasıl bir düşüş dalgası yaşandığı çok açık olarak görülmektedir. Tek başına bu grafik dahi 2.7.1999 Cuma günü fiyat düşüşlerini açıklamaktadır.

2.7.1999 tarihinde İMKB-100 endeksindeki hareketlerin incelenmesi sonucunda mevzuata aykırı bir fiil tespit edilemediğinden haksız kazanç sağlanması da söz konusu olmamaktadır. İşlemler 135 aracı kurum ve bunların müşterileri arasında dağılmıştır. Bu dağılım aracı kurumların geleneksel pazar paylarına göre daha yaygın olmuştur. Toplantının televizyonda canlı yayınlanması nedeniyle piyasadaki tüm yatırımcılar eş zamanlı ve aynı yönde tepkiler vermiştir. Düşüş döneminde alıcıların bulunması, her bir düşüş öncesinde, toplantı sırasında sarfedilen olumlu beklenti yaratacak sözler üzerine piyasaya genel bir şekilde gelen alış emirlerinin, olumsuz beklenti yaratan sözlerden sonra Borsa kuralları gereği iptal edilememesinden kaynaklanmıştır. Dolayısıyla piyasanın % 80'i televizyonda canlı olarak yayımlanan olumlu sözler üzerine aynı anda alış emri girmeye başlamış, olumsuz sözlerden sonra da aynı oranda satışa geçmiştir. Bu nedenle bazı kişilerin ve kurumların haber yayarak, alım ve satımları ile fiyatları belirleyerek veya tümüyle toplantının o andaki seyriyle ilişkili olarak yaşanan düşüş ve yükselişlere neden olan piyasa tepkisini önceden bilerek işlem yapıp kazanç sağlamaları söz konusu olmamıştır.

Belirtilen çerçevede, canlı olarak herkese açık bir şekilde yayınlanan basın toplantısının seyrinden kaynaklanan fiyat hareketlerinden dolayı haksız bir kazanç sağlanmamıştır.

Diğer taraftan IMF toplantısını izleyen ilk işgünü olan 05.07.1999 Pazartesi günü %3.5 oranında artarak 5.030 seviyesine çıkan İMKB endeksi, Cuma günü yaşanan %5.8'lik düşüşü büyük ölçüde telafi etmiştir. İzleyen günlerde de toplam yaklaşık %15 civarında artış göstermiştir. Pazartesi günkü telafi, IMF basın toplantısındaki açıklamalar, zaman baskısı olmadan sağlıklı bir şekilde değerlendirildiğinde, piyasalar için olumsuz bir gelişmenin söz konusu olmadığını göstermekte; %15'lik ilave yükseliş ise anlaşma sonrasındaki uygulamalara piyasanın olumlu tepkisini göstermektedir.

Netice itibariyle, IMF görüşmelerinden çıkan sonucun fiyat düşüşüne neden olacak bir olumsuzluk içermediğinin piyasalar tarafından da anlaşıldığını, 2.7.1999 Cuma günkü düşüşün tümüyle yukarıda belirttiğimiz kavram kargaşasından ve piyasaların süratinden kaynaklanan anlık gelişmelerin sonucu olduğunu söyleyebiliriz.

Diğer taraftan, 2.7.1999 günü ve bundan önceki günlerde, İMKB hisse senedi piyasasında gerçekleşen işlemlerin, müşteriler detayında incelenmesine, olağan denetim faaliyetleri kapsamında devam edilmektedir.

130

SORU (3): Ekonomi ile ilgili tüm açıklamalar Borsa kapandıktan sonra yapılırken IMF için neden 2. Seansın ortası tercih edilmiştir?

SORU (4): Bazı İşadamlarının IMF Heyeti başkanı ile yaptığı ikna görüşmelerine kimler katılmıştır?

SORU (5): IMF ve Dünya Bankası ile Hazine Müsteşarlığı'nda öğle saatlerinde yapılan toplantının saatini kimler belirlemiştir?

CEVAP (3,4,5): Bu konular mevzuat uyarınca Sermaye Piyasası Kurulu'nun (Kurul) görev alanı içinde yeralmadığından Kurul'da herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Prof.Dr. Muhsin MENGÜTÜRK
Kurul Başkanı